

TACTICS

Βελτιώνοντας την ανταπόκριση της Αστυνομίας
και τις διαδικασίες παρακολούθησης θυμάτων και
θυτών ενδοοικογενειακής βίας

Ενότητα 5 – Υποστήριξη γυναικών- θυμάτων με τα παιδιά τους

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Συγχρηματοδοτούμενο από το πρόγραμμα CERV Daphne της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
Αριθμός συμφωνητικού 101096908.

Στόχοι της ενότητας

Οι συμμετέχοντες/ουσες θα αυξήσουν τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους πάνω στην/στις:

1. **Κατανόηση των εμποδίων στην καταγγελία:** οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες όταν καταγγέλλουν τη βία λόγω φύλου & πώς να διευκολύνουν τη διαδικασία για αυτές.
2. **Προσεγγίσεις με ευαισθησία στο τραύμα:** αναγνώριση των συναισθηματικών επιπτώσεων της βίας και χρήση υποστηρικτικών μεθόδων για την αποφυγή πρόκλησης περαιτέρω βλάβης κατά τη συλλογή πληροφοριών.
3. **Υποστήριξη διαφορετικών αναγκών των θυμάτων:** πώς να προσαρμόσετε την προσέγγισή σας για να βοηθήσετε διάφορες ομάδες, όπως οι νέοι, οι ηλικιωμένοι, οι μετανάστριες ή τα άτομα με αναπηρίες.

Εισαγωγή στην Έμφυλη Βία

Η βία λόγω φύλου αναφέρεται στη βία που στρέφεται εναντίον κάποιου ατόμου λόγω του φύλου του ή που πλήττει δυσανάλογα τα άτομα ενός συγκεκριμένου φύλου. Ενώ η Ενδοοικογενειακή Βία (ΕΒ) εμφανίζεται εντός οικογενειακών ή στενών σχέσεων, η έμφυλη βία περιλαμβάνει όλες τις μορφές βίας που έχουν τις ρίζες τους σε άνισες δυναμικές εξουσίας, συμπεριλαμβανομένης της βίας εκτός οικογενειακού περιβάλλοντος.

Γιατί να επικεντρωθούμε στην έμφυλη βία σε αυτή την ενότητα;

Ευρύτερη οπτική: Αυτή η ενότητα υπογραμμίζει πώς η έμφυλη βία επηρεάζει τις γυναίκες πέρα από την οικιακή σφαίρα, δίνοντας έμφαση στις μοναδικές ανάγκες των θυμάτων λόγω ηλικίας, αναπηρίας, μεταναστευτικού καθεστώτος ή άλλων ευάλωτων σημείων.

Διατομεακότητα στη βία: Η χρήση του όρου «έμφυλη βία» μας επιτρέπει να αντιμετωπίσουμε αλληλεπικαλυπτόμενους παράγοντες - όπως οι κοινωνικοί κανόνες, η οικονομική εξάρτηση ή τα συστημικά εμπόδια - που επηρεάζουν τις εμπειρίες και τις αντιδράσεις των θυμάτων.

Ενίσχυση της αστυνομικής ανταπόκρισης: Η κατανόηση της έμφυλης βίας παρέχει στην αστυνομία τα εφόδια για να αναγνωρίζει και να ανταποκρίνεται καλύτερα στις διάφορες μορφές κακοποίησης, διασφαλίζοντας ότι όλα τα θύματα αντιμετωπίζονται με ενσυναίσθηση και επαγγελματισμό.

**Βασικές εκτιμήσεις που πρέπει να
λαμβάνονται υπόψη σε κάθε στάδιο της
διαδικασίας έρευνας**

Reception of GBV complaints

Μεγάλο ποσοστό των γυναικών δήλωσε ότι μετάνιωσε που κατήγγειλε και δεν θα τολμούσε να το κάνει στο μέλλον.

Εξήγησαν επίσης ότι αν μια γυναίκα του περιβάλλοντός τους ζητούσε συμβουλές, θα την συμβούλευαν να μην υποβάλει καταγγελία.

- Το τραύμα, το σοκ και η συναισθηματική φόρτιση που συνδέονται με μια τέτοια βία μπορεί να εμποδίσει την ικανότητά τους να ανταποκριθούν με ακρίβεια.
- Στην περίπτωση αυτών των θυμάτων, τα συναισθήματα αυτά συχνά **μεγεθύνονται**, επειδή δεν αντιδρούν σε ένα ξαφνικό γεγονός, αλλά σε συνεχή κακομεταχείριση επί εβδομάδες, μήνες ή χρόνια.
- Συχνά αντιμετωπίζουν ένα **σύνθετο σύνολο σωματικών & συναισθηματικών προβλημάτων** που μπορεί να μειώσουν την ακρίβεια της κατάθεσής τους, περιπλέκοντας το έργο της αστυνομίας.
- Επιπλέον, εάν οι αστυνομικοί δεν λάβουν υπόψη τους αυτούς τους παράγοντες σε κάθε στάδιο της έρευνας, ενδέχεται να **τραυματίσουν εκ νέου τα θύματα**.

Εμπόδια στην καταγγελία έμφυλης βίας

Εμπόδια στην καταγγελία έμφυλης βίας

Είναι ζωτικής σημασίας η αστυνομία να ελαχιστοποιήσει όσο το δυνατόν περισσότερο τα εμπόδια που μπορεί να περιορίσουν ένα θύμα από το να προβεί σε καταγγελία.

Τα θύματα συχνά αναφέρουν ότι υπάρχουν πολλαπλά εμπόδια που τα εμποδίζουν να το πράξουν:

- Έχοντας πολύ λίγο χρόνο για να υποβάλει καταγγελία πριν διατρέξει τον κίνδυνο να ανακαλυφθεί από τον κακοποιό.
- Οι περιορισμένοι πόροι σε μικρότερα αστυνομικά τμήματα μπορεί να οδηγήσουν τους αστυνομικούς να ζητούν από τις γυναίκες να επιστρέψουν αργότερα λόγω έλλειψης χρόνου ή προσωπικού.
- Λόγω ψυχολογικών ή άλλων παραγόντων, η διαδικασία αναφοράς μπορεί να είναι χρονοβόρα, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει τους αστυνομικούς να την αποθαρρύνουν από το να το πράξει.
- Οι προκαταλήψεις των αστυνομικών ή οι παρεξηγήσεις της συμπεριφοράς του θύματος μπορεί να τους οδηγήσουν στο να κρίνουν το θύμα (π.χ. να κατηγορήσουν το θύμα ότι «δεν έφυγε» ή «γιατί δεν το κατήγγειλε νωρίτερα»).

«Ο αστυνομικός που με παρακολούθησε μου είπε ότι αυτό δεν οδηγεί πουθενά, ότι θα έμενα εκεί για τέσσερις ώρες, ότι έπρεπε να το καταγγείλω ή να φύγω».

-Επιζώσα
έμφυλης βίας

Μετατραυματικό στρες (PTSD) και Έμφυλη Βία

Το PTSD είναι μια ψυχολογική διαταραχή που επηρεάζει την ψυχική και σωματική υγεία.

Είναι συχνό σε γυναίκες που έχουν υποστεί βία, είτε σωματική, ψυχολογική ή σεξουαλική. Το PTSD συχνά υποδιαγιγνώσκεται και μερικές φορές συγχέεται με διαταραχές όπως η κατάθλιψη.

Τα κύρια συμπτώματα συνήθως είναι:

- Παρεμβατικές αναμνήσεις, αναβίωση του τραύματος.
- Αποφυγή όλων των υπενθυμίσεων του τραυματικού γεγονότος.
- Αρνητικές αλλαγές στη διάθεση, προβλήματα μνήμης (διαστρεβλωμένες αντιλήψεις, αισθήματα ενοχής, ντροπής, απομάκρυνση από φίλους ή οικογένεια...).
- Αλλαγές στις σωματικές & συναισθηματικές αντιδράσεις (εγρήγορση, δυσκολία στον ύπνο ή στη συγκέντρωση, ευερεθιστότητα, τρόμος, αυτοκαταστροφική συμπεριφορά...).

Τα συμπτώματα αυτά αντανakλούν τη βαθιά συναισθηματική και ψυχολογική επιβάρυνση που υφίστανται, επιδεινώνουν την ευαλωτότητά τους και εμποδίζουν την ανάρρωσή τους. Μπορούν επίσης να περιπλέξουν τις αστυνομικές έρευνες.

Θεραπεία σωματικών τραυμάτων

Εάν εντοπιστούν τραυματισμοί (από τον αστυνομικό ή το πιθανό θύμα έμφυλης βίας):

- Θα πρέπει να απευθυνθείτε στις υγειονομικές υπηρεσίες το συντομότερο δυνατό, ώστε να μην αμφισβητηθεί η προέλευση των τραυματισμών που προκάλεσαν το παράπονο.
- Αυτό θα πρέπει να γίνει πριν από την υποβολή της αστυνομικής αναφοράς, ώστε η έκθεση τραυματισμού από το κέντρο υγείας να συμπεριληφθεί στην αστυνομική αναφορά.
- Εάν τα τραύματα της γυναίκας ή/και η συναισθηματική της κατάσταση είναι σοβαρά, το θύμα θα πρέπει να συνοδεύεται από αστυνομικό.
- Ενώ η παραπομπή στην αστυνομία είναι συνηθισμένη, είναι σημαντικό να θυμόμαστε ότι η συνεργασία με τις υπηρεσίες υγείας είναι επίσης απαραίτητη.
- Θα πρέπει να ληφθεί φωτογραφική αναφορά των τραυματισμών & να επισυναφθεί στην καταγγελία.

Λήψη της καταγγελίας

Τα θύματα θα πρέπει, ιδανικά, να έρθουν σε επαφή με δυο τύπος υπηρεσιών:

Ένας επαγγελματίας με ειδική κατάρτιση στο **τραύμα** (κοινωνικός λειτουργός, ψυχολόγος κ.λπ.) που μπορεί να συναντηθεί με το θύμα εκ των προτέρων για να το προετοιμάσει συναισθηματικά/ψυχολογικά για τη διαδικασία.

Ένας δικηγόρος εξειδικευμένος σε θέματα έμφυλης βίας για να παρέχει πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας της καταγγελίας, τη δυνατότητα υποβολής αίτησης για έκδοση περιοριστικών μέτρων, καθώς και για το τι μπορεί να περιμένει το θύμα, σε αστυνομικό και δικαστικό επίπεδο, μετά την καταγγελία.

Επιπλέον, είναι σημαντικό ο/η Αστυνομικός να:

- ✓ Δώσει στην καταγγέλλουσα **λεπτομερείς οδηγίες για το πώς να δομήσει την καταγγελία** ώστε να είναι αποτελεσματική.
- ✓ Να βεβαιωθεί ότι η καταγγέλλουσα είναι σε θέση να διηγηθεί με ακρίβεια την ιστορία της βίας, έτσι ώστε να **περιγράφεται η διάρκεια, η σοβαρότητα και η συχνότητα της κακοποίησης από την οπτική της γωνία**. Είναι σημαντικό να περιγράφει όλο το ιστορικό της βίας και όχι μόνο μεμονωμένα γεγονότα.
- ✓ Να είναι **υπομονετικοί & με κατανόηση**, δίνοντάς τους χρόνο να επεξεργαστούν το σοκ, το τραύμα & το άγχος τους.
- ✓ Να εξηγήσει στο θύμα την κλιμάκωση της βίας & την αλλαγή στο επίπεδο κινδύνου που μπορεί να συμβεί από τη μια στιγμή στην άλλη, δίνοντάς της παράλληλα **εξατομικευμένες οδηγίες ασφαλείας**.

«Κάθε φορά που
πηγαίνω στην αστυνομία
βγαίνω πάντα
κλαίγοντας, με την
αίσθηση ότι δεν με
πιστεύουν». –Επιζώσα
έμφυλης βίας

Ορισμένες από τις
γυναίκες που
ερωτήθηκαν δήλωσαν
ότι έμειναν έκπληκτες
όταν διάβασαν τις
πληροφορίες στην
καταγγελία έξω από το
αστυνομικό τμήμα.

Αυτό μπορεί να
προκαλέσει μεγάλη
στεναχώρια.

Λήψη της καταγγελίας

- Οι αξιωματικοί θα πρέπει πάντα να θυμούνται ότι **οι συνθήκες της γυναίκας και ο αντίκτυπος των όσων έχει βιώσει μπορεί να οδηγήσουν σε σύγχυση ή ακόμη και σε κενά στη μνήμη της**. Μπορεί επίσης να ελαχιστοποιήσει το τι συνέβη ή να παραλείψει γεγονότα από φόβο, απειλές ή επειδή βρίσκεται σε κατάσταση σοκ.
- Η αστυνομία θα πρέπει να συλλέξει & να επισυνάψει στην αναφορά όλα τα αποδεικτικά στοιχεία που μπορεί να παράσχει το θύμα, είτε πρόκειται για φυσικά είτε για ψηφιακά, μαρτυρικά & φωτογραφικά στοιχεία.
- Όλα τα πρόσωπα που μπορεί να έχουν **πληροφορίες, στοιχεία ή γνώσεις σχετικά με τη βία που συνέβη**, θα πρέπει να αναφέρονται στην αναφορά, ώστε η ιστορία να μην βασίζεται μόνο στο θύμα.
- **Το κίνητρο της καταγγελίας δεν πρέπει ποτέ να υποβαθμίζεται**, ούτε να κρίνεται η λήψη αποφάσεων από τις γυναίκες.
- **Το θύμα & ο θύτης δεν πρέπει ποτέ να βλέπουν ή να ακούν ο ένας τον άλλον.**
- Το θύμα μπορεί να συνοδεύεται από έναν έμπιστο σύντροφο κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας της καταγγελίας.

Αποφυγή επαναθυματοποίησης όταν ερευνάται περιστατικό έμφυλης βίας

Η εκ νέου θυματοποίηση στις αστυνομικές έρευνες συμβαίνει όταν ένα θύμα ενός ευαίσθητου ή τραυματικού εγκλήματος **βιώνει περαιτέρω αγωνία ή τραύμα λόγω της διαδικασίας έρευνας**. Αυτό μπορεί να συμβεί όταν ένας αστυνομικός:

- Κατηγορεί το θύμα για την κακοποίηση που υπέστη ή επειδή δεν το κατήγγειλε νωρίτερα.
- Υποβαθμίζει τη σημασία της κακομεταχείρισης.
- Ζητά ή απαιτεί από το θύμα περιττές και ανατριχιαστικές λεπτομέρειες.
- Ανακρίνει επιθετικά το θύμα.
- Αγνοεί το ενδεχόμενο να βρίσκεται σε μετατραυματικό σοκ.

Ένας τρόπος για να ελαχιστοποιηθεί αυτό είναι η χρήση όσο το δυνατόν πιο τυποποιημένων ερωτήσεων, αποφεύγοντας υποκειμενικές ή προκατειλημμένες ερωτήσεις.

"Από όσα μας λένε κάποιες γυναίκες, πολλές φορές όταν αποφασίζουν να καταγγείλουν τον σύντροφο ή τον πρώην σύντροφό τους, αισθάνονται ότι αμφισβητούνται από τους επαγγελματίες που τις παρακολουθούν, και μερικές γυναίκες έχουν ακόμη και συμβουλευτεί να μην το καταγγείλουν".

Επαγγελματίας ΜΚΟ, με ειδίκευση στην υποστήριξη επιζωσών

Συμβουλευτική στα θύματα μετά την καταγγελία

«Όταν καταγγέλλετε τον θύτη, δεν είναι το τέλος, αλλά η αρχή μιας άλλης δοκιμασίας. Ψυχολογικά, βρίσκεσαι σε πολύ άσχημη κατάσταση & χρειάζεσαι υποστήριξη που συχνά δεν βρίσκεις. Γιατί έκανα καταγγελία αφού δεν πήρα τίποτα στο τέλος;»

Επιζώσα έμφυλης βίας

- Δεν πρέπει ποτέ να θεωρείται ότι η καταγγέλλουσα γνωρίζει ποια θα είναι η διαδικασία μετά την καταγγελία ή ότι γνωρίζει τι πρέπει να κάνει αν έχει εγκαταλείψει τον βίαιο σύντροφό της. Η αστυνομία θα πρέπει να παρέχει **γραπτές κατευθυντήριες γραμμές** σε απλή, κατανοητή γλώσσα που:
 - Εξηγήστε **βήμα προς βήμα τη διαδικασία καταγγελίας** και τι μπορεί να περιμένει η γυναίκα στη συνέχεια, σε σχέση με την αστυνομία και τα δικαστήρια, με απλό τρόπο.
 - Παροχή πληροφοριών **σχετικά με κρατικούς, περιφερειακούς και δημοτικούς πόρους***, όπως συμβουλευτικές, νομικές ή κοινωνικές υπηρεσίες, καθώς και ΜΚΟ υποστήριξης θυμάτων. Παροχή πληροφοριών σχετικά με τους πόρους για τα παιδιά.
 - Περιγράψτε **εξατομικευμένα μέτρα αυτοπροστασίας** για την ασφάλειά σας.
- Οι υπάλληλοι θα πρέπει επίσης να δίνουν προσοχή σε τυχόν **ειδικές ανάγκες**, όπως αυτές που σχετίζονται με την ηλικία, τη γλώσσα, την αναπηρία, τις οικογενειακές συνθήκες κ.λπ.

Προστασία Πληροφοριοδοτών

Μετά από μια καταγγελία, ο **κίνδυνος για την καταγγέλλουσα είναι αυξημένος**, καθώς η αντίδραση του δράστη μπορεί να είναι βίαιη.

Όποτε ο κατηγορούμενος παραμένει ελεύθερος μετά την καταγγελία, **συνιστάται η γυναίκα να συνοδεύεται από τον υπεύθυνο προστασίας της στη συνήθη ή εναλλακτική κατοικία της κατά την έξοδό της από το αστυνομικό τμήμα.**

Όλες οι πληροφορίες που παρέχονται κατά τη στιγμή της αναφοράς θα πρέπει να συζητηθούν κατά το πρώτο ραντεβού/τηλεφώνημα με τον υπεύθυνο προστασίας.

Σε περίπτωση ταχείας ακρόασης (δίκης) μετά την καταγγελία, συνιστάται η γυναίκα να συνοδεύεται από τον υπεύθυνο προστασίας της ανά πάσα στιγμή: κατά τη διαδρομή προς και από το αστυνομικό τμήμα, καθώς και στις ενδιάμεσες στιγμές, όταν, παρά τους κανονισμούς, θύμα και δράστης συχνά συναντιούνται σε αίθουσες αναμονής, διαδρόμους κ.λπ.

Θα πρέπει να **παρέχεται σχέδιο αυτοπροστασίας**: εξατομικευμένη στρατηγική για να βοηθηθούν τα άτομα που κακοποιούνται να διατηρήσουν την ασφάλειά τους.

Εφαρμογή προστατευτικών μέτρων

- ✓ Η πρώτη επαφή παρακολούθησης που ξεκινά από τον υπεύθυνο προστασίας **θα πρέπει να είναι προσωπική, εάν είναι δυνατόν.** Η προστατευόμενη γυναίκα θα πρέπει να υπενθυμίσει τις πληροφορίες που της δόθηκαν κατά τη στιγμή της καταγγελίας: τις διαθέσιμες πηγές, τα μέτρα αυτοπροστασίας, καθώς και τα αστυνομικά και δικαστικά στάδια στα οποία θα πρέπει να συμμετάσχει.
- ✓ Εάν υπάρχει κίνδυνος, **πρέπει να εξασφαλιστούν μέτρα αστυνομικής προστασίας**, ακόμη και αν δεν υπάρχει δικαστική απόφαση προστασίας ή έχει λήξει η ισχύς της.

«Φοβάμαι τι θα συμβεί όταν λήξουν τα περιοριστικά μέτρα».

«Νομίζω ότι η αστυνομία θα έπρεπε να με είχε προστατεύσει για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Ακόμη και σήμερα έχω την εντύπωση ότι κινδυνεύω. Νομίζω, από την εμπειρία μου, ότι υπάρχουν λίγοι αστυνομικοί που είναι επιφορτισμένοι με την επιτήρηση & φροντίδα των γυναικών».

-2 Επιζώσεις έμφυλης βίας.

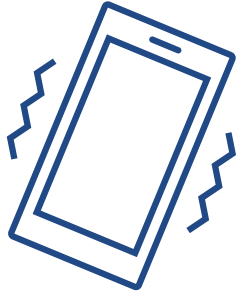
Εφαρμογή προστατευτικών μέτρων

- ✓ Συνιστάται θερμά να ενημερωθεί η γυναίκα για τον αριθμό τηλεφώνου του/των υπευθύνου/ων προστασίας της.
- ✓ Όταν υποβληθεί καταγγελία, η αστυνομία θα πρέπει να καλέσει τον θύτη για να του υπενθυμίσει ότι το θύμα προστατεύεται &, κατά περίπτωση, τους όρους της περιοριστικής εντολής.
- ✓ Το να βλέπει κανείς περιπολικά, έστω και περιστασιακά, κοντά στο σπίτι του, στο χώρο εργασίας του ή στο σχολείο των παιδιών του, θεωρείται συχνά ως παράγοντας ασφάλειας.
- ✓ Οι αξιωματικοί προστασίας δεν θα πρέπει ποτέ να υποβαθμίζουν ένα αναφερόμενο επεισόδιο & θα πρέπει να κατανοούν το αίσθημα ανασφάλειας του θύματος.

**Ανάγκες ανάλογα με τα
διαφορετικά προφίλ των θυμάτων**

Γυναίκες θύματα ηλικίας 16-18

Είναι σημαντικό να ληφθεί υπόψη η συχνότητα της **ψηφιακής βίας** με τη μορφή ελέγχου των συσκευών & πρόσβασης σε κωδικούς πρόσβασης, καθώς και η χρήση των κοινωνικών δικτύων για την απειλή & τον εκβιασμό του θύματος. Οι αξιωματούχοι θα πρέπει να ενημερώνουν για την ανάγκη ιδιωτικοποίησης των δικτύων, αποκλεισμού του επιτιθέμενου & αποφυγής του ψηφιακού ελέγχου.

Η εξήγηση στη γυναίκα **ότι αυτό που βιώνει είναι μια περίπτωση έμφυλης βίας** είναι ιδιαίτερα σημαντική για αυτή την ηλικιακή ομάδα. Το γεγονός ότι τα ζητήματα που συνήθως νοούνται ως ΒΚΠ δεν εμφανίζονται συνήθως, ιδίως στην αρχή, σε κακοποιητικές σχέσεις μεταξύ πολύ νέων ανθρώπων μπορεί να είναι παραπλανητικό.

Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι, λόγω της ηλικίας τους, **τα ζευγάρια αυτά δεν ζουν συνήθως μαζί**, οπότε η απομόνωση στην οποία υποβάλλεται το θύμα δεν είναι τόσο εμφανής. Ωστόσο, υπάρχουν άλλοι παράγοντες που εκδηλώνονται σε μεγαλύτερο βαθμό, όπως ο εκφοβισμός ή η παρενόχληση.

Θύματα άνω των 65 ετών

Οι αξιωματικοί πρέπει να γνωρίζουν ότι μπορεί να έχουν να κάνουν με ένα άτομο που, μετά από μια ζωή **κακοποίησης, πήρε τελικά την απόφαση να την καταγγείλει**. Αυτή η πραγματικότητα υπογραμμίζει την ακόμη μεγαλύτερη ανάγκη να αποτραπεί η γυναίκα από το να μετανιώσει που έκανε την καταγγελία, δυσχεραίνοντας έτσι την πρόοδο της διαδικασίας.

Συνιστάται ιδιαίτερα στους αστυνομικούς να λαμβάνουν υπόψη τους **τις ειδικές ανάγκες αυτής της ηλικιακής ομάδας**, που συνήθως σχετίζονται με την ανάγκη για οικονομική υποστήριξη, συνοδευόμενη από ψυχολογική υποστήριξη, προκειμένου να αποφευχθεί η δέσμευση του θύματος με τον επιτιθέμενο ως θέμα πόρων.

Τέλος, είναι επίσης σημαντικό να ληφθεί υπόψη η **πιθανή έλλειψη ψηφιακών δεξιοτήτων**, η οποία μπορεί να δυσχεράνει την ανεξάρτητη αναζήτηση πληροφοριών και την ολοκλήρωση των ηλεκτρονικών διαδικασιών.

Η διαδικασία μπορεί να είναι ιδιαίτερα δύσκολη και μοναχική σε αυτές τις περιπτώσεις, **λόγω της τάσης αυτής της ηλικιακής ομάδας να μην μοιράζεται τη βία που έχει υποστεί**.

Θύματα με νοητικές αναπηρίες

Η επικράτηση της έμφυλης βίας είναι

~33%

υψηλότερη μεταξύ των γυναικών με διαπιστευμένη αναπηρία από ό,τι μεταξύ των γυναικών χωρίς αναπηρία*

Συνιστάται να αναζητήσετε υποστήριξη για τη διαδικασία αναφοράς και τα επόμενα στάδια της διαδικασίας από οργανώσεις που ειδικεύονται σε θέματα έμφυλης βίας και αναπηρίας.

Διατομεακότητα: Οι γυναίκες με νοητική αναπηρία αντιμετωπίζουν **διπλή διάκριση**, λόγω του φύλου τους και λόγω της αναπηρίας τους, η οποία μπορεί να οδηγήσει σε πολλαπλές διακρίσεις αν προστεθούν και άλλοι παράγοντες όπως η ανεργία, η φτώχεια ή η εθνικότητα.

Ευκολία ανάγνωσης και επεξηγήσεις σε απλή γλώσσα. Η γνωστική προσβασιμότητα, η κατανόηση των πληροφοριών, είναι το κλειδί για τις γυναίκες με νοητική αναπηρία ώστε να μπορούν να λαμβάνουν αποφάσεις για τον εαυτό τους.

Θύματα μετανάστριες

Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι οι μετανάστριες, ανάλογα με τον τόπο καταγωγής τους, **μπορεί να έχουν κανονικοποιήσει ορισμένες μορφές βίας στα σπίτια τους**, οι οποίες είναι κοινωνικά αποδεκτές στις κοινότητές τους, γεγονός που μπορεί να τις δυσκολεύει να αναγνωρίσουν τις εμπειρίες τους ως έμφυλη βία.

Οι γυναίκες μετανάστριες, ιδίως εκείνες που έχουν ανασυνταχθεί ή/και δεν έχουν ενσωματωθεί, **έχουν συχνά ισχυρή οικονομική εξάρτηση από τους συζύγους τους και μικρή αυτονομία** (ιδίως όταν έχουν φτάσει χρόνια μετά από αυτούς), καθώς και έλλειψη κοινωνικού/οικογενειακού δικτύου στη χώρα.

Θύματα μετανάστριες

Συνιστάται η εκτίμηση κινδύνου να διενεργείται από γυναίκα & χωρίς στολή. Σε πολλές περιπτώσεις, οι αστυνομικές δυνάμεις από άλλες χώρες φοβούνται από τον πληθυσμό, οπότε είναι απαραίτητο να δημιουργηθεί μια σχέση εμπιστοσύνης & καθησυχασμού.

Οι μετανάστριες από πιο συντηρητικούς πολιτισμούς συχνά φοβούνται το διαζύγιο λόγω των κοινωνικών συνεπειών. Δεν πρέπει να δέχονται πιέσεις από αυτή την άποψη, ούτε να παραιτούνται με την πρώτη άρνηση. Μετά την καταγγελία, είναι σκόπιμο να τις παραπέμψετε σε εξειδικευμένες υπηρεσίες για γυναίκες θύματα έμφυλης βίας.

Για τις μετανάστριες που δεν μιλούν την ίδια γλώσσα, θα πρέπει να παρέχεται διερμηνέας (κατά προτίμηση γυναίκα) που είναι εξειδικευμένος και ευαισθητοποιημένος σε θέματα έμφυλης βίας.

Θύματα με ανήλικα παιδιά

Οι αξιωματούχοι πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την ασφάλεια τόσο των παιδιών του θύματος όσο και της ίδιας της γυναίκας. Όσον αφορά τα προστατευτικά μέτρα, θα πρέπει να επεκτείνονται στα παιδιά της καταγγέλλουσας, είτε υπάρχει περιοριστική εντολή είτε όχι. Θέματα όπως η συνοδεία στο σχολείο ζητούνται επανειλημμένα από τα θύματα.

Είναι εξαιρετικά σημαντικό οι γυναίκες θύματα να λαμβάνουν πληροφορίες κατά την καταγγελία για τις υπηρεσίες στις οποίες μπορούν να συνοδεύουν τα παιδιά τους για να λάβουν ψυχολογική υποστήριξη.

«Θεωρούμε ότι τα παιδιά είναι άμεσα θύματα της έμφυλης βίας. Ως εκ τούτου, τους δίνουμε προτεραιότητα στη φροντίδα μαζί με τις μητέρες τους».

- Επαγγελματίας από ΜΚΟ που υποστηρίζει θύματα έμφυλης βίας

Η παροχή ψυχολογικής υποστήριξης στα παιδιά είναι ένα βασικό μέτρο, όχι μόνο για να διασφαλιστεί η ευημερία & η ψυχική τους υγεία, αλλά και για να μειωθεί ο αντίκτυπος ότι, ειδικά σε περιπτώσεις που εξακολουθούν να έχουν επαφή με τον πατέρα σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό, η χειραγώγηση που μπορεί να ασκεί ο πατέρας σε αυτά αποτελεί ένα επιπλέον όπλο εναντίον του θύματος. Αυτή η πιθανή χειραγώγηση, ειδικά αν τα παιδιά δεν έχουν ψυχολογική βοήθεια, είναι ένας τρόπος ενθάρρυνσης της βίας από τα παιδιά προς τη μητέρα, καθώς και του ελέγχου του επιτιθέμενου πάνω της μέσω των παιδιών.

Τι είναι η έμμεση βία;

Πρόκειται για μια μορφή έμφυλης βίας. Τα παιδιά των γυναικών που πέφτουν θύματα έμφυλης βίας, καθώς και τα ανήλικα παιδιά σε ηλικία κηδεμονίας & επιμέλειας, είναι άμεσα θύματα αυτού του τύπου βίας, καθώς χρησιμοποιούνται από τον θύτη για να βλάψουν τη μητέρα.

Στο πλαίσιο αυτό, οι φορείς πρέπει να γνωρίζουν την έμμεση βία & πώς αυτή συνδέεται βαθιά με το φόβο των μητέρων, για παράδειγμα, για την κοινή επιμέλεια. Έτσι, είναι σημαντικό να τονιστεί ότι το γεγονός ότι ο πατέρας δεν ασκεί βία άμεσα στα παιδιά του δεν αποτελεί λόγο να μην θεσπιστούν σχετικά συστήματα προστασίας & φροντίδας.

Με το ν. 3500/2006 δημιουργήθηκε ένα ικανό νομικό πλαίσιο προστασίας του ανηλίκου που δέχεται ενδοοικογενειακή βία. Η άσκηση κάθε είδους βίας ή κακοποίησης (ψυχολογικής, σωματικής, σεξουαλικής και συναισθηματικής), διώκεται από το Νόμο. Η ποινική δίωξη στις περιπτώσεις αυτές ασκείται αυτεπαγγέλτως μόλις γίνει καταγγελία ή έστω γίνει αντιληπτό περιστατικό ενδοοικογενειακής βίας.

Στις περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας, ασφαλιστικά μέτρα μπορούν να επιβληθούν και για την προστασία των παιδιών. Ο θύτης μπορεί να απομακρυνθεί όχι μόνο από το θύμα, αλλά και από τα παιδιά, προκειμένου να διασφαλιστεί η ευημερία τους.

Θύματα που κατοικούν σε μικρές ή/και αγροτικές περιοχές

- Η πιθανότητα να γνωρίζονται μεταξύ τους ο αξιωματικός που δέχεται την καταγγελία ή/και παρακολουθεί την υπόθεση και η καταγγέλλουσα γυναίκα ή/και ο δράστης είναι πολύ μεγάλη. Καλό είναι **να διευκολύνεται η υποβολή της καταγγελίας σε άλλο αστυνομικό τμήμα ή αστυνομικό τμήμα μακριά από την κατοικία του θύματος**, αν το θύμα πιστεύει ότι μπορεί να υπάρχει κακοδιαχείριση επειδή οι αστυνομικοί γνωρίζουν τον δράστη.
- Επίσης, σε περίπτωση που το θύμα αποφασίσει να υποβάλει την αναφορά στο πλησιέστερο αστυνομικό κέντρο, συνιστάται να διευκολύνεται η **δυνατότητα να ζητηθεί από άλλον αστυνομικό να αναλάβει την αναφορά**, εάν το θύμα το κρίνει απαραίτητο.
- Από την άλλη πλευρά, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η προσοχή που οι καταγγέλλοντες μπορούν να αναμένουν να λάβουν είναι ομοιογενής όπου και αν βρίσκονται, **είναι απαραίτητο η ενημέρωση και η εκπαίδευση να φτάνει σε όλους τους αξιωματικούς στον ίδιο βαθμό, ανεξάρτητα από τη δύναμη και την τοποθεσία**.
- Κατά την παροχή του εξατομικευμένου σχεδίου ασφάλειας στο θύμα, είναι απαραίτητο να λαμβάνεται υπόψη η **απομονωμένη κατάστασή του στην περίπτωση των αγροτικών περιοχών**, η οποία καθιστά το θύμα περισσότερο εκτεθειμένο στον κίνδυνο. Ο αξιωματικός θα πρέπει να παρέχει οδηγίες ασφαλείας ανάλογα με το πλαίσιο στο οποίο βρίσκονται.

Πρακτική άσκηση

Δέντρο προβλημάτων, δέντρο λύσεων.

- Να συγκρίνουν την πραγματικότητα της καθημερινής τους εργασίας ως επαγγελματίες με το περιεχόμενο που παρουσιάζεται.
- Σε ομάδες των 5 ατόμων το πολύ, **καταρτίστε ένα δέντρο προβλημάτων** με τα εμπόδια που δυσχεραίνουν την πορεία τους με αυτόν τον τρόπο (έλλειψη υλικών και ανθρώπινων πόρων, χρόνος, εκπαίδευση κ.λπ.).
- Ολοκληρώστε την άσκηση με την **κατασκευή ενός δέντρου λύσεων** που αναφέρεται στους πόρους εκείνους που μπορείτε να αξιοποιήσετε (αναφέροντας αν υπάρχουν ή όχι στον τόπο σας) για να βελτιώσετε την παρέμβασή σας με γυναίκες θύματα έμφυλης βίας.

Πρακτική άσκηση

Προσαρμογή του λόγου σε απλή γλώσσα.

- Με τη σειρά, σε ζευγάρια, **εξασκηθείτε στην απλοποίηση του λόγου** που συνήθως χρησιμοποιείτε για να εξηγήσετε στο θύμα της έμφυλης βίας που μόλις **υπέβαλε καταγγελία, ποια είναι τα επόμενα βήματα, τι να περιμένει**, φανταζόμενοι ότι η γυναίκα στην οποία απευθύνεστε έχει ιδιαίτερες δυσκολίες στην κατανόηση των όσων εξηγείτε (λόγω γλώσσας, προχωρημένης ηλικίας, πολύ έντονα συμπτώματα μετατραυματικού στρες, νοητική αναπηρία...).
- Στη συνέχεια, **κάθε ζεύγος θα παρουσιάσει το case study που επέλεξε & τον τρόπο με τον οποίο απλοποίησε τη γλώσσα του.**

Πρακτική άσκηση

Από κοινού συζήτηση.

- Σε ποιο βαθμό αισθανόμαστε προετοιμασμένοι να αντιμετωπίσουμε περιπτώσεις έμφυλης βίας όπου το θύμα έχει ιδιαίτερα ευάλωτο προφίλ; Για παράδειγμα, ηλικιωμένες γυναίκες, μετανάστριες, γυναίκες με εξαρτώμενα παιδιά, γυναίκες με νοητική αναπηρία, γυναίκες κάτω των 18 ετών ως άμεσα θύματα βίας;
- Υπάρχουν προφίλ που αντιμετωπίζουμε ως ιδιαίτερα δύσκολα, και γιατί;
- Κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής σας πρακτικής, έχετε αναπτύξει ή/και εφαρμόσει ιδιαίτερα χρήσιμες πρακτικές για την αντιμετώπιση ιδιαίτερα ευάλωτων γυναικών τις οποίες μπορείτε να μοιραστείτε;

Βασικά συμπεράσματα

Κατανόηση των εμπειριών των θυμάτων:
Συχνά περιλαμβάνει παρατεταμένο τραύμα. Η αναγνώριση των συναισθηματικών & σωματικών επιπτώσεων είναι απαραίτητη για την αποτελεσματική υποστήριξη & διερεύνηση.

Σημασία της συνεργασίας: Η συνεργασία πολλών φορέων διασφαλίζει ότι τα θύματα λαμβάνουν ολοκληρωμένη υποστήριξη, συμπεριλαμβανομένων νομικών, κοινωνικών και υγειονομικών υπηρεσιών.

Σας ευχαριστούμε για την αφοσίωσή σας στην υποστήριξη των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας!

Ελαχιστοποίηση των εμποδίων και της επανατραυματοποίησης: Αντιμετώπιση των εμποδίων που εμποδίζουν τα θύματα να καταγγείλουν & αποφυγή ενεργειών ή συμπεριφορών που μπορεί να τα τραυματίσουν εκ νέου κατά τη διάρκεια των ερευνών.

Προσαρμογή των απαντήσεων στις ανάγκες των θυμάτων: μετανάστες, άτομα με αναπηρία) απαιτούν ειδική υποστήριξη. Προσαρμόστε την προσέγγισή σας για να παρέχετε ισότιμη φροντίδα.

Ο ρόλος σας στην οικοδόμηση εμπιστοσύνης: Η φιλική προς τα θύματα προσέγγιση ενισχύει την εμπιστοσύνη, ενδυναμώνει τους επιζώντες και βελτιώνει τα αποτελέσματα σε περιπτώσεις έμφυλης βίας.

**Ευχαριστούμε! Ρωτήστε εάν έχετε
απορίες.**